

De handhaving van het milieubeheersrecht

Michiel BOODTS, juridisch raadgever kabinet Crevits
Jan HEYMAN, afdelingshoofd ACJ - Departement LNE

Inhoud toelichting

- **Korte historiek**
- **Structuur bestaande titel XVI DABM**
- **Voorgestelde aanpassingen**
 - Uitbreiding toepassingsgebied
 - Wijzigingen aan titel XVI DABM
 - Opsporing van milieumisdrijven
 - Wijzigingen strafrechtelijke handhaving
 - Oplegging herstelmaatregelen

Korte historiek

Fase 1

- o Harmonisatie bepalingen toezicht, handhavingsinstrumenten, veiligheidsmaatregelen
 - milieuhygiënerecht (afval, water, bodem, lucht, geluid, gevaarlijke stoffen, hinderlijke inrichtingen)
 - titel XVI DABM (decreet 21/12/2007)

Fase 2

- o Uitbreiding titel XVI DABM ► milieubeheersrecht, Mestdecreet, Oppervlaktedelfstoffendecreet

Structuur bestaande titel XVI DABM

1. Toepassingsgebied + definities

2. Beleid en organisatie

- o Vlaamse Hoge Raad voor Milieuhandhaving

3. Toezicht

4. Bestuurlijke handhaving

- o Bestuurlijke maatregelen
- o Bestuurlijke geldboeten + Milieuhandhavingscollege

5. Strafrechtelijke handhaving

6. Veiligheidsmaatregelen

7. Wijzigingsbepalingen

o Met milieubeheersrecht

- Boswetboek (1854)
- Jachtwet (1882)
- Wet Riviervisserij (1954)
- Wet Natuurbehoud (1973)
- Wet goedkeuring Overeenkomst Washington (1973)
- Bosdecreet (1990)
- Jachtdecreet (1991)
- Decreet Natuurbehoud (1997)

o Met Mestdecreet (22 december 2006)

- Gedeeltelijke handhaving op grond van titel XVI DABM
- Blijven behouden onder toepassing Mestdecreet:
 - Databankmisdrijven:
 - Overtredingen vastgesteld d.m.v. metingen databank
 - Resulteren automatisch in oplegging administratieve boetes door Mestbank
 - Overtredingen met vast boetebedrag (bv. niet afzetten geproduceerde hoeveelheid N uit dierlijke mest – art. 63, § 1)

Uitbreiding toepassingsgebied

- o **Met Oppervlakedelfstoffendecreet (4 april 2003)**
 - Wijziging hoofdstuk V “Natuurlijke samenstelling van oppervlakedelfstoffen”
 - Wijziging hoofdstuk VIII “Sancties”

Wijzigingen aan titel XVI DABM (I)

o Twee bijkomende definities (art. 3 VD) :

- “gemachtigd ambtenaar” ► herstellvordering (nieuw art. 16.6.6, § 1 DABM)
- “code van goede praktijk” ► overname art. 1.1.2 VLAREM II

1. Voor milieubeheersrecht:

- toezicht mogelijk maken voor handhavingswachters buiten eigen domeinen ANB (thans enkel OGP)
 - geen scheiding toezicht- en opsporingsambtenaren (art. 4 VD)
- o Mogelijkheid voor toezichthouders om beroep te doen, ofwel op geaccrediteerde laboratoria, ofwel op laboratoria die werken volgens code van goede praktijk (art. 5 VD)

Wijzigingen aan titel XVI DABM (II)

- o Verruiming mogelijkheden tijdelijke inbeslagneming (art. 6 VD):
 - bewijsvoering, stopzetting voortzetting milieumisdrijven, voorkoming herhaling
 - specifieke regeling voor bederfelijke zaken + zaken/tuigen waarvan bezit verboden is:
 - onmiddellijke vernietiging op kosten overtreder
 - verboden bezit dieren: onmiddellijke vrijlating, overbrenging erkend opvangcentrum voor vogels en wilde dieren, vernietiging

Wijzigingen aan titel XVI DABM (III)

- o Controle identiteit bij vaststelling milieu-inbreuk/milieumisdrijf (art. 8 VD)
- o Mogelijkheid mondelinge oplegging bestuurlijke maatregelen (art. 9 VD)
- o Opsporing milieumisdrijven (art. 11-41 VD)
- o Strafbepalingen (art. 42-47 VD)
- o Mogelijkheid oplegging herstelmaatregelen (art. 48-52 VD)

o Wie bevoegd als OGP ?

- personeelsleden departement + agentschappen LNE aangewezen door VR ► **gewestelijke milieuopsporingsambtenaren**

o Met welke bevoegdheden?

- opsporingsrechten grotendeels gelijklopend met toezichtrechten
- toch specifieke verschillen:
 - toegang bewoonde plaatsen + kantoren en bedrijven waar vertrouwelijke informatie is opgeslagen (art. 27 VD)
 - onderzoek transportmiddelen op privédomein of op niet voor publiek toegankelijke plaatsen (art. 35 VD)

Wijzigingen strafbepalingen (I)

Gevaarzetting (art. 16.6.1, § 1, eerste lid DABM):

- o **Uitgangspunt** ► elke schending (opzettelijk - gebrek aan voorzorg) gehandhaafde milieuregelgeving
- o **Strafmaat** ► gevangenisstraf 1 maand - 2 jaar en/of geldboete 100 € - 250.000 € (x 5,5 OD)

Wijzigingen strafbepalingen (II)

- o Geen strafsancties voor (art. 16.6.1, § 1, tweede lid DABM):
 - milieu-inbreuken
 - overtredingen heffingsverplichtingen (oppervlaktewater, afval, grondwater)
 - gedragingen strafbaar als “overtreding”
 - niet voldoen aan administratieve verplichtingen in kader van aanvraagprocedure (aanvraag vergunning, subsidie, ...)
 - uitzondering:
 - opzettelijk niet / onvolledig meedelen van informatie
 - opzettelijk meedelen van onjuiste informatie
 - niet voldoen aan administratieve vormvereisten die bij een melding moeten in acht genomen worden

Wijzigingen strafbepalingen (III)

Gedragingen strafbaar als “overtreding”

- o Uitgangspunt ► elke schending (opzettelijk - gebrek aan voorzorg) van volgende gedragingen milieubeheersrecht:
 - Regels inzake toegankelijkheid bossen (art. 10, §§ 2-3 + art. 12 Bosdecreet)
 - Hout hakken of weghalen op bepaalde tijdstippen door de koper (art. 65 Bosdecreet)
 - Laten jagen of rondlopen van honden op andermans erf (art. 10, eerste lid Jachtdecreet)

- o Strafmaat ► geldboete 10 € - 25 € (x 5,5 OD)

Wijzigingen strafbepalingen (IV)

Nieuwe concrete gevaarzettingsdelicten (art. 44-47 VD)

- o Wederrechtelijk vervoer van spuistroom of spuiwater (art. 16.6.3bis, § 1 DABM)
- o Negeren door Mestbank uitgevaardigd transportverbod (art. 16.6.3bis, § 2 DABM)
- o Wederrechtelijk stellen bepaalde handelingen in strijd met Natuurbehoudsdecreet (art. 16.6.3ter - 16.6.3quater DABM) + Bosdecreet (art. 16.6.3quinquies DABM)

Wijzigingen strafbepalingen (V)

o Strafmaat:

- Opzettelijk misdrijf
 - Gevangenisstraf ► 1 maand - 5 jaar
 - Geldboete ► 100 € - 500.000 € (x 5,5 OD)
 - Beide

- Onopzettelijk misdrijf (gebrek aan voorzorg-voorzichtigheid)
 - Gevangenisstraf ► 1 maand – 3 jaar
 - Geldboete ► 100 € - 350.000 € (x 5,5 OD)
 - Beide

- o Uitgangspunt
 - Veroorzaakt milieuovertreding schade, dan moet hierop in de mate van het mogelijke herstel van schade volgen

- o Waarin verschilt voorgestelde herstelregeling met die van art. 59, § 1 Decreet Natuurbehoud?

“Bij elk vonnis van veroordeling wordt bevel gegeven het goed of de goederen in hun vroegere toestand te herstellen op kosten van de veroordeelde, onverminderd de schadeloosstelling en de opgelegde dwangsom.

Indien het herstel niet mogelijk is, kunnen, op vordering van de Vlaamse regering, aanpassingsmaatregelen of maatregelen ter herstel van de natuur worden bevolen.”

Oplegging herstelmaatregelen (II)

- o Nadelen regeling art. 59, § 1 Decreet Natuurbehoud:
 - Geen keuze, noch beoordelingsvrijheid voor rechter
 - Op vordering VR, niet op die van gemachtigd ambtenaar
 - Niet duidelijk hoe er moet gevorderd worden
 - Geen regeling van gedwongen uitvoering door Vlaams Gewest van opgelegde herstelmaatregelen

Oplegging herstelmaatregelen (III)

o Voorgestelde regeling in VD

- **Aard van op te leggen herstelmaatregelen:**
 - Herstel plaats in oorspronkelijke toestand
 - Staking strijdige gebruik
 - Uitvoering aanpassingswerken

- **Wie legt op?**
 - Strafrechter kan (naast de straf):
 - hetzij ambtshalve
 - hetzij op vordering gemachtigd ambtenaar
 - hetzij op vordering burgerlijke partij
 - Burgerlijke rechtbank, op vordering gemachtigd ambtenaar

Oplegging herstelmaatregelen (IV)

- Te volgen procedure:
 - Gemachtigd ambtenaar leidt vordering in bij parket ► gewone brief, in naam van Vlaamse Gewest
 - Rechtbank:
 - bepaalt termijn uitvoering herstelmaatregelen
 - kan dwangsom bepalen per dag vertraging
 - Gemachtigd ambtenaar:
 - ziet toe op uitvoering herstelmaatregel binnen opgelegde termijn
 - voert vonnis/arrest zelf uit, als veroordeelde persoon niet vrijwillig herstelmaatregel heeft uitgevoerd
 - Bij vrijwillig uitvoering:
 - veroordeelde informeert gemachtigde ambtenaar ► aangetekende brief - afgifte tegen ontvangstbewijs
 - gemachtigde ambtenaar ► controleert ter plaatse + stelt PV van vaststelling op
 - PV van vaststelling ► geldt als bewijs van herstel